

Obywatelstwo UE

Obywatel Unii Europejskiej jest każda osoba posiadająca obywatelstwo któregoś z państw należących do Unii Europejskiej. Posiadając obywatelstwo UE nie traci się obywatelstwa swojego ojczystego kraju. Zasady nabywania i utraty obywatelstwa ustanawiają władze danego państwa. Utrata obywatelstwa kraju członkowskiego oznacza utratę obywatelstwa UE. Uprawnienia obywatela i zasady, którym musi się podporządkować, zapisane są w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską (TWE).

Obywatelom UE przysługuje:

- Prawo do swobodnego poruszania się i przebywania na terytorium wszystkich państw należących do UE (art. 18 TWE), co oznacza brak ograniczeń w podróżowaniu po terytorium UE, osiedlaniu się w wybranym kraju członkowskim, możliwość przebywania na terytorium danego kraju przez nieokreślony czas.
- Czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach do samorządów w państwie członkowskim, w którym zamieszkuje (nawet jeżeli jest obywatelem innego państwa członkowskiego). Obowiązują dla niego takie same warunki jak dla obywateli danego państwa (art. 19 TWE). Każdy mieszkaniec wybranego państwa członkowskiego, nawet nie będąc jego obywatelem, ma prawo do udziału w wyborach samorządowych – może wybierać lub zostać wybranym. Np. obywatel Hiszpanii mieszkający we Francji może brać udział w wyborach do francuskich władz lokalnych.
- Czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach posłów do Parlamentu Europejskiego (nawet jeżeli jest obywatelem innego państwa członkowskiego). Obowiązują dla niego takie same warunki jak dla obywateli danego państwa (art. 19 TWE). Prawo to działa na takich samych zasadach jak w przypadku wyborów samorządowych. W czasie wyborów do samorządów i do Parlamentu można kandydować tylko w jednym państwie i tylko w jednym głosować.
Aby uzyskać wpis na listę wyborców, osoby nie będące obywatelami danego państwa członkowskiego UE powinny przedłożyć deklarację zawierającą:
  1. określenie obywatelstwa,
  2. wskazanie adresu w państwie, w którym obywatel mieszka,

Obywatelstwo UE

3. wskazanie adresu w państwie, w którym głosował podczas poprzednich wyborów,

4. oświadczenie, że obywatel będzie głosował lub kandydował tylko w państwie, w którym obecnie zamieszkuje (dyrektywa Rady nr 93/109).

- Prawo do korzystania z opieki dyplomatycznej i konsularnej. Obywatele UE przebywając w państwie nie należącym do UE, w którym państwo, którego są obywatelami, nie ma swojego przedstawicielstwa (ambasady lub konsulatu), mają prawo do opieki każdego państwa członkowskiego UE na takich samych warunkach jak obywatele tych państw (art. 20 TWE). W sytuacji, gdy w danym kraju nie ma przedstawicielstwa jednego z krajów członkowskich, każda ambasada lub konsulat innego państwa UE jest zobowiązana do udzielenia pomocy na takich samych zasadach, jakie przysługują obywatelowi tego kraju.
- Prawo składania petycji do Parlamentu Europejskiego we wszystkich sprawach, którymi Unia Europejska się zajmuje (art. 21 TWE).
- Prawo zwracania się do Rzecznika Praw Obywateli UE. Zadaniem rzecznika jest ochrona obywateli przed naruszeniem prawa, nadużywaniem władzy, błędami, niesprawiedliwymi decyzjami oraz złym zarządzaniem (art. 21 TWE).
- Prawo zwracania się na piśmie do instytucji Wspólnot Europejskich: Parlamentu Europejskiego, Rady, Komisji Europejskiej, Trybunału Sprawiedliwości, Trybunału Obrachunkowego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów w jednym z oficjalnych języków UE oraz otrzymania odpowiedzi w tym samym języku (art. 21 TWE).
- Prawo dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady, Komisji Europejskiej (art. 255 TWE).

Nie jest to zamknięty katalog uprawnień. Obywatelom przysługuje wiele innych przewidzianych w prawie Wspólnot Europejskich, np.: związanych z zakazem dyskryminacji ze względu na obywatelstwo i płeć, swobodą przepływu pracowników, swobodą świadczenia usług.

Każdy obywatel posiada paszport w kolorze burgundzkiego wina z napisem Unia Europejska oraz nazwą państwa, którego jest obywatelem. Z tym dokumentem obywatele UE mogą podróżować po całym świecie.

